

Ο Ναυπάκτου Ιερόθεος από καρδιάς για τον Γέροντα Εφραίμ

/ [Επικαιρότητα](#)

Επίκαιρο αφιερωματικό κείμενο υπό τον τίτλο “Οι θεολογικές ανησυχίες του Ηγουμένου π. Εφραίμ Βατοπαιδινού” δημοσιεύει ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ιερόθεος. “Αυτή, όμως, η αγάπη του για την Ορθόδοξη θεολογία δεν παρέμεινε σε θεωρητικό επίπεδο, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Σεβασμιώτατος για τον Γέροντα, αλλά προχωρούσε και σε πρακτικό. Ήθελε με όλη του την καρδιά η Ορθόδοξη θεολογία των Προφητών, Αποστόλων και Πατέρων, όπως διατυπώθηκε στις Οικουμενικές Συνόδους, να περάσει στον λαό, ακόμη και στις Θεο-λογικές Σχολές. Μέσα σε αυτήν την προοπτική μου έκανε κατά καιρούς διάφορες προτάσεις”.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ:

Ὁ Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βατοπαιδίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἀρχιμανδρίτης π. Ἐφραίμ πρόσφατα ξεπέρασε μιά μεγάλη δοκιμασία μέ τόν κορωνοϊό, ξέφυγε ἀπό τά δόντια τοῦ θανάτου καί τώρα βρίσκεται στό στάδιο τῆς ἀποκατάστασης.

Δοξάζουμε τόν Θεό γιά τήν ἐξέλιξη αὐτή, ἐπειδή μέ τήν προσευχή καί τήν ἱατρική ἐπιστήμη θά διατηρηθῇ ἀκόμη στήν ζωή γιά νά συνεχίσῃ τό ἔργο του καί τήν διακονία του στήν Ἐκκλησία.

Μέ τόν π. Ἐφραίμ Βατοπαιδινό δέν εἴχαμε ἀπό τήν ἀρχή ἰδιαίτερη ἐπικοινωνία, ἀλλά τελικά συναντηθήκαμε μέσα ἀπό τήν Ὁρθόδοξη θεολογία καί συγκεκριμένα τήν θεολογία τῶν Προφη-τῶν, τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Πατέρων.

Αὐτό δείχνει τό πῶς ἐνῶ μπορεῖ νά ὑπάρχουν διαφορές με-τα-ξύ νοοτροπιῶν, χαρακτήρων, γεγονότων, ἐν τούτοις μπορεῖ νά ὑπάρξῃ ἐπικοινωνία καί κοινωνία μέσα ἀπό τήν αὐθεντική ὀρθό-δο-ξη θεολογία.

Ἡ μεταξύ μας προσέγγιση ἄρχισε ἀπό τόν ἴδιο καί φαίνεται μᾶς ἔφερε σέ ἐπικοινωνία ἢ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως ἐκφράσθηκε μέσα ἀπό τήν γραπτή καί προφορική διδασκαλία τοῦ ἁγίου Σωφρονίου τοῦ Ἀθωνίτου καί τοῦ π. Ἰωάννου Ρωμανίδου.

Ὁ ἴδιος ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης ἀγαποῦσε πολύ τά κεί-μενα – τίς γραφές τοῦ ἁγίου Σιλουανοῦ, τό βιβλίο «Οἱ περιπέτειες ἐνός προσκυνητοῦ» καί φυσικά τίς ἐπιστολές τοῦ ἁγίου Ἰωσήφ τοῦ Ἡσυχαστῆ τίς ὁποῖες γνώριζε ἀπό τότε πού ἦταν στήν Ἀμερική.

Μάλιστα, ὁ ἴδιος ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης δίδασκε ὅτι ὅλοι οἱ ἅγιοι ἔχουν κοινή ἐμπειρία, μέθεξη τῶν ἀκτίστων ρημάτων, ἀλλά μπορεῖ νά διαφέ-ρουν στήν διατύπωση αὐτῆς τῆς ἐμπειρίας μέ τά κτιστά ρή-ματα, νοήματα καί εἰκονίσματα. Ἐκεῖνο πού ἔχει σημασία εἶναι ἡ κοινή ἐμπειρική γνώση τοῦ Θεοῦ. Καί ὅταν οἱ θεούμενοι ἅγιοι συναντῶνται, τότε ταυτίζονται καί στά κτιστά ρήματα, δηλαδή στήν ὁρο-λογία.

Αυτά έβλεπε ό Αρχιμανδρίτης Έφραίμ ό Βατοπαιδινόσ καί έδειχνε ένδιαφέρον για τά κείμενα καί τά βιβλία πού έγγραφα. Μόλις λάμ-βανε ένα βιβλίο μου «ξενυχτοϋσε», όπως μοϋ έλεγε, για να τό δια-βά-ση, παρά τόν φόρτο τών έργασιών του. Έπειδή κρατοϋσε τό βιβλίο στό κελλί του πολύ καιρό, γι' αυτό οί μοναχοί του μέ παρα--καλοϋσαν να στέλνω περισσότερα βιβλία για να μποροϋν καί εκείνοι να τά μελετοϋν, Έτσι, ένω από κάθε έκδοση έστελνα ένα βιβλίο σε κάθε Μονή τοϋ Αγίου Όρους, στην Μονή Βατοπαιδίου έστελνα 2-3 βιβλία, ώστε να ύπάρχη ή δυνατότητα από τούς μο-ναχούς να τά μελετοϋν.

Τό σημαντικό είναι ότι ό Αρχιμ. π. Έφραίμ μοϋ τηλεφω-νοϋσε μερικές φορές στίς πιό ακατάλληλες ώρες για τό δικό μου πρόγραμμα, ήτοι μετά τίς 12 ή ώρα τό βράδυ, στό ένδιάμεσο τών δικών τους ίερών ακολουθιών, άγρυπνιών κλπ. για να έκφράση τίς απόψεις του καί τόν ένθουσιασμό του για κάποιο βιβλίο πού διάβαζε. Θυμάμαι μιά τέτοια περί-πτωση, έορτή τών Χριστουγέννων μέ τό δικό τους ήμε-ρολόγιο, πού μοϋ τηλεφώνησε περίπου στίς 1 ή ώρα τό βράδυ, μετά τά μεσάνυχτα, για να έκφράση την χαρά του για ένα Χριστολογικό κείμενο πού είχε μόλις διαβάσει.

Αυτή, όμως, ή αγάπη του για την Όρθόδοξη θεολογία δέν παρέμεινε σε θεωρητικό επίπεδο, αλλά προχωροϋσε καί σε πρακτικό. Ήθελε μέ όλη του την καρδιά ή Όρθόδοξη θεολογία τών Προφητών, Αποστόλων καί Πατέρων, όπως διατυπώθηκε στίς Οίκουμενικές Συνόδους, να περάση στον λαό, ακόμη καί στίς Θεο-λογικές Σχολές. Μέσα σε αυτήν την προοπτική μοϋ έκανε κατά καιρούς διάφορες προτάσεις.

Κατ' αρχάς μοϋ πρότεινε να χρηματοδοτη έξ ολοκλήρου την Έφημερίδα της Ίερās Μητροπόλεώς μας «Έκκλησιαστική Παρέμ-βα-ση», γιατί την θεωροϋσε πολύ σημαντική για την προβολή της Όρθοδόξου θεολογίας, όπως έκφράζεται μέ ποιμαντική προοπτική. Δέν έδειξα ιδιαίτερο ένδιαφέρον για την πρόταση αυτήν καί έτσι εκείνος έστελνε κατά καιρούς μόνον την συνδρομή του.

Έπειτα, μέ παρότρυνε πειστικά να δημιουργήσουμε στην Ναύπακτο μιά Όρθόδοξη Θεολογική Ακαδημία, στην όποία θά γινόταν σπουδή στην Όρθόδοξη θεολογία, της όποιας θά κάλυπτε καθ' ολοκλήρου τά έξοδα ή Ίερά Μονή Βατοπαιδίου. Στην Θεολογική αυτή Ακα-δημία θά έπρεπε να έχω την επίβλεψη καί την διδασκαλία, καλώντας κατά απόλυτη προτί-μησή μου Θεολόγους, Κληρικούς καί λαϊκούς να όμιλοϋν, οί όποιοι έκφρά-ζουν την θεολογία τών άγίων Πατέρων, όπως διατυπώνεται από τόν π. Ίωάν-νη Ρωμανίδη.

Μελέτησα την πρόταση αυτήν πού ήταν πράγματι ένδια-φέρουσα καί έλπιδοφόρα, αλλά διαπίστωσα ότι δέν θά μποροϋσε να πραγματοποιηθή στην μικρή Μητρόπολή μου αυτό τό μεγάλο έργο, καί γι' αυτό τελι-κά έπιφυλάχτηκα για την ύλοποίησή

της, ἅν καί ἔβλεπα τήν ἀναγ-καιότητά της. Ἀντί αὐτοῦ τοῦ ἔργου, διοργανώθηκαν θεολογικά Συνέδρια στίς ἀρχές τοῦ Ὀκτωβρίου κάθε ἔτους. Μέχρι τώρα ἔχουν διοργανωθῇ ἕξι (6) θεολογικά Συνέδρια.

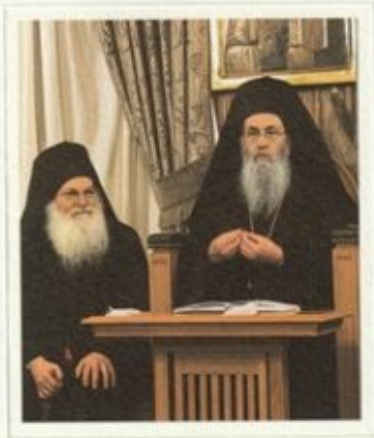
Στήν ἐποχή μας παρατηρεῖται μιά ἀπόκλιση ἀπό τήν Πατερική θεολογία, γιατί ὑπάρχουν ἐπιδράσεις ἀπό ἄλλα ἀντι-πατερικά ρεύματα, τά ὁποῖα ἀλλοιώνουν τό *lex credendi* καί τό *lex orandi* τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Θεωρῶ, μάλιστα, ὅτι ἡ θεολογία πού ἐξέφραζε ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης εἶναι «τό ὅλον» τῆς Πατερικῆς Παραδόσεως. Δηλαδή, διάφοροι θεολόγοι σήμερα ἐκφράζουν ἕνα μέρος τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως καί μερικές φο-ρές καί αὐτό εἶναι ἀλλοιωμένο, ἐνῶ ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης ἐξέ-φραζε τό «ὅλον» τῆς Ὁρθοδόξου θεολογίας μέ τήν ἐμπειρία τῶν Προφητῶν, Ἀποστόλων καί Πατέρων, μέ τήν ὁρολογία τῶν Οἰ-κου-μενικῶν Συνόδων καί μέ τό ἱστορικό πλαίσιο μέσα στό ὁποῖο διατυ-πώθηκε.

Εἶναι χαρακτηριστικό ἕνα χωρίο ἀπό τόν «ἀγιορειτικό τόμο» πού ἔγραψε ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, καί στό ὁποῖο ἐκφράζεται αὐτό τό «ὅλον» τῆς Ὁρθοδόξου θεολογίας, ἀκολου-θώντας τόν ἅγιο Μάξιμο τόν Ὁμολογητή: «... ἀρετή μέν γάρ πᾶσα, καί ἡ ἐφ' ἡμῖν τοῦ Θεοῦ μίμησις πρὸς τήν θείαν ἔνωσιν ἐπιτή-δειον ποιεῖται τόν κεκτημένον• ἡ δέ χάρις, αὐτήν τελε-σιουργεῖ τήν ἀπόρρητον ἔνωσιν• δι' αὐτῆς γάρ **ὅλος** μέν **ὅλοις** τοῖς ἀξίοις ὁ Θεός περιχωρεῖ• **ὅλω** δέ **ὅλοι** περιχωροῦσιν **ὀλικῶς** οἱ ἅγιοι τῷ Θεῷ• **ὅλον** ἀντιλαμβάνοντες ἑαυτῶν τόν Θεόν• καί τῆς πρὸς αὐτόν ἀναβάσεως, οἷον ἔπαθλον αὐτόν **μόνον** κτησάμενοι τόν Θεόν• ψυχῆς πρὸς σῶμα περιφύντα τρόπον, ὥς οἰκείοις μέλεσι, καί ἐν αὐτῷ εἶναι καταξιώσαντα».

ΨΥΧΩΦΕΛΗ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΑ 26

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ & ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΙΟΥ
ΙΕΡΟΘΕΟΥ

Η ΑΓΙΑ ΓΝΩΣΗ «ΤΑ ΩΡΑΙΑ ΤΩΝ ΕΝΔΟΝ»

ΙΕΡΑ ΜΕΓΙΣΤΗ ΜΟΝΗ
ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ

Ο π. Έφραίμ έπειδή έβλεπε τήν διστακτικότητά μου νά άποδεχθώ αύτήν τήν πρόταση ιδρύσεως καί λειτουργίας μιᾶς Θεολογικῆς Άκαδημίας στήν Ναύπακτο, μέ πλήρη οίκονομική κάλυψη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βατοπαιδίου, προχώρησε στήν ύλο-ποίη-ση ενός άλλου σχεδίου, πού δείχνει τίς θεολογικές του άνησυχίες.

Τό έτος 2015 μέ προσκάλεσε νά έπισκεφθῶ μιά έβδομάδα τήν Ίερά Μονή Βατοπαιδίου, νά όμιλῶ καί νά συζητῶ μέ τούς μοναχούς του πάνω σέ θεολογικά καί πνευματικά ζητήματα. Μέ εξέπληξε ή πρότασή του, πού συνήθως δέν γίνεται σέ άλλες Ίερές Μονές. Δηλαδή, εἶναι πολύ δύ-σκολο ένας Ήγούμενος, καί μάλιστα τοῦ Ἀγίου Ὁρους, νά προσκαλέσῃ έναν Μητροπολίτη γιά νά όμιλήσῃ στούς μοναχούς του καί νά συζητήσῃ μαζί τους γιά θέματα θεολογικά καί μοναχικά. Ἡ πρόταση αὐτή μοῦ δημιούργησε έκπληξη μεγάλη, ἀλλά τελικά τήν ἀποδέχθηκα ὕστερα ἀπό ἐπιμονή τοῦ π. Ἐφραίμ.

Μοῦ ἔστειλε τά θέματα πού ἔπρεπε νά ἐπεξεργασθῶ καί ξεκίνησα τόν Σεπτέμβριο τοῦ 2015 γιά τήν Ίερά Μονή Βατο-παιδίου. Παρέμεινα τότε μιά εβδομάδα στήν Ίερά Μονή. Αὐτό ἐπαναλήφθηκε καί τά ἐπόμενα χρόνια, μέχρι τό 2019 καί σταμάτησε μέ τήν εἰσβολή τῆς πανδημίας τοῦ νέου ιοῦ.

Τίς ἡμέρες αὐτές πού ἤμουν στήν Μονή γίνονταν δύο Συνάξεις τήν ἡμέρα μέ ὅλους τούς μονα-χούς, δύο ὥρες τό πρωί 10-12, καί δύο ὥρες τό βράδυ 8-10. Σέ κάθε Σύναξη ἀνέπτυσσα μία ὥρα τό θέμα πού μοῦ εἶχε δοθῇ καί στήν συνέχεια μία ἀκόμη ὥρα γίνονταν συζητήσεις μέ τούς μοναχούς τῆς Ίεραῖς Μονῆς.

Τά θέματα τά ὁποῖα ἀναπτύχθηκαν σέ αὐτές τίς συνάξεις ἦταν τά ἀκόλουθα:

1. Τό Ἀνθρωπολογικό ὑπόβαθρο τῆς νοεράς προσευχῆς,
2. Λογική καί νοερά προσευχή,
3. Οἱ θεῖες Γραφές καί ἡ νοερά προσευχή,
4. Ἐλεύθερη συζήτηση γιά μοναχικά καί θεολογικά θέματα,
5. Τά στάδια τῆς τελειώσεως, κάθαρση, φωτισμός καί θέωση, καί ἡ ἔλευση, ἄρση καί ἐκ νέου ἔλευση τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ,
6. Ἡ διδασκαλία τοῦ Γέροντος Σωφρονίου περί προσώπου,
7. Συζήτηση γιά τήν ἱερωσύνη καί τήν ἡσυχαστική παράδοση,
8. π. Ἰωάννης Ρωμανίδης, ὁ θεολόγος καί προφήτης τοῦ Γένους, προσωπική γνωριμία,
9. ἱερωσύνη καί παρακαταθήκη,
10. Ὁ ἡσυχαστής ἅγιος Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης,
11. Ὁ ἅγιος Εὐδόκιμος καί ἡ ἀγγελική ζωή,
12. Συζήτηση γιά θέματα μοναχικῆς ζωῆς,
13. Θεολογία, Ἐκκλησία καί ἱστορία,
14. Ἀκτιβισμός καί ἡσυχασμός στήν κοινωνία καί τόν ὀρθόδοξο μοναχισμό,
15. Ἡ Παναγία ὡς πρότυπο μοναχικῆς ζωῆς,
16. Ἡ αἴσθηση τῆς θείας Χάριτος εἶναι ἔνδειξη προαγωγῆς στήν πνευματική ζωή;
17. Τά πάθη νεκρώνονται, ξεριζώνονται, κρύβονται ἢ μεταμορ-φώνονται;
18. Ὁ μοναχός ὡς προφήτης καί θεολόγος,
19. Ταυτότητα ἐμπειριῶν καί θεολογίας μεταξύ Προφητῶν, Ἀποστό-λων καί Πατέρων,
20. Ἡ θεία Λειτουργία ὡς προϋπόθεση γιά τήν θέωση τοῦ ἀνθρώπου.

Συγχρόνως, στήν Τράπεζα πρωί καί βράδυ μέ προέτρεπε νά σχολιάζω θεολογικῶς τά ἀναγνώσματα τῆς ἡμέρας ἐκείνης, πού ἦταν κείμενα διαφόρων Πατέρων, χωρίς νά τά γνωρίζω ἐκ τῶν προτέρων.

Θυμᾶμαι μέ ιδιαίτερη συγκίνηση αὐτές τίς Θεολογικές Συνάξεις, παρόντος τοῦ Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀρχιμ. π. Ἐφραίμ. Ἐκεῖνος ἔκανε ἕναν πρόλογο, στήν συνέχεια ἀνέπτυσσα προφορικά τά θέματα, καί ἀκολουθοῦσε ἐνδιαφέρουσα συζήτηση μέ ἐρωτήσεις πού ὑπέβαλαν οἱ μοναχοί καί ἱερομόναχοι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Ἄλλες ἐρωτήσεις ἀναφέρονταν στό θέμα πού εἶχε ἀναπτυχθῇ καί ἄλλες εἶχαν ἄλλο περιεχόμενο.

Παρατηροῦσα μέ πολύ ἐνδιαφέρον τά θεολογικά ἐνδιαφέ-ρον-τα τοῦ π. Ἐφραίμ, τήν ἀγάπη του στήν Ὀρθόδοξη θεολογία τῆς Ἐκκλησίας, τό ἀνεπίφθονο τοῦ χαρακτηῖρος του, τήν ἐλευ-θερία του μέ τήν ὁποία καθοδηγοῦσε τούς μοναχούς του, καί τόν πόθο του νά μορφώσῃ τούς μοναχούς του μέ θεολογικά κριτήρια. Καθόταν δίπλα μου, ἄκουγε τίς ὁμιλίες μέ προσοχή ὡς μαθητής καί ἄφηνε μέ ἀπόλυτη ἐλευθερία τούς ὑποτακτικούς του νά ἐρωτήσουν διάφορα θέματα πού τούς ἀπασχολοῦσαν, καί παρε-νέβαινε δια-κριτικά ὅταν χρειαζόταν.

Ἐπίσης, ἔβλεπα τό ἐνδιαφέρον τῶν μοναχῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς γιά τήν θεολογία πού στηρίζει τήν μοναχική ζωή καί πο-λιτεία, θαύμαζα τίς ἐρωτήσεις πού ὑπέβαλαν μέ ἐλευθερία, ἀλλά καί τήν γονιμοποίηση πού γινόταν μέσα στήν ψυχή τους, μετά τό τέλος τῶν συνομιλιῶν. Θυμᾶμαι ὅτι κάποιος νέος μοναχός μοῦ εἶπε: «Ὅσες ἡμέρες εἶστε στό Μοναστήρι μας παραμένω ξάγρυπνος ὅλες τίς νύχτες», ἀπό αὐτά πού ἄκουγε.

Αὐτό τό ἔργο ἐξέπληττε καί ἐμένα. Αἰσθανόμουν ὅτι μέ τήν διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας τεκμηριωνόταν ἡ ἡσυχαστική ζωή πού ἐκεῖνοι κληρονόμησαν ἀπό τόν ἅγιο Ἰωσήφ τόν Ἡσυ-χαστή, διά τοῦ Γέροντός τους. Ἐπίσης, συγκινούμουν πολύ, διότι εἶχα ἀρχίσει πρίν πενήντα χρόνια τήν μοναχική μου ζωή, ἀλλά καί τήν συγγραφική μου δραστηριότητα πηγαίνοντας στό Ἅγιον Ὅρος καί ρωτώντας τους ἡσυχαστές μοναχούς, καί τώρα πενήντα χρόνια μετά πηγαινα στό Ἅγιον Ὅρος γιά νά ἀποδώσω τά πνευματικά «τροφεῖα» πού εἶχα λάβει ἀπό ἐκεῖ, ἀλλά καί νά ὁμιλῶ θεολογικά στούς δικούς τους ἀπογόνους.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης π. Ἐφραίμ δέν ἀρκέσθηκε μόνο σέ αὐτό, ἀλλά πίε-σε τά πράγματα γιά νά ἐκδοθοῦν αὐτές οἱ ὁμιλίες καί συζητή-σεις. Ἐπειδή ὅλες οἱ ὁμιλίες ἦταν προφορικές, ἐκτός ἀπό μερικές σημειώσεις πού κρατοῦσα, μοῦ ἔστειλε τίς φωνοταινίες, τίς ἀπομαγνητοφωνήσαμε, ἔκανα κάποιες διορθώσεις στόν προφορικό λόγο καί ἤδη δημοσιεύθηκαν καί ἐκδόθηκαν σέ βιβλίο μέ τίτλο «Ἡ Ἀγία γνώση» καί ὑπότιτλο «Τά ὠραῖα τῶν ἔνδον» ὡς «ὁμιλίες καί συζητήσεις μέ μοναχοῦς τῆς Ἱερᾶς Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου γιά τήν θεολογία τοῦ μοναχισμοῦ».

Πρόκειται γιά ἕνα ὀγκώδη τόμο, περίπου χιλίων σελίδων μεγάλου μεγέθους μέ πρόλογο τοῦ π. Ἐφραίμ, τόν ὁποῖο ἔγραψε λίγο πρίν εἰσαχθῇ στό Νοσοκομεῖο «Εὐαγγελισμός», πού τυπώθηκε καί ἐξεδόθη αὐτές τίς ἡμέρες τῆς ἀσθενείας του. Ὁ ἴδιος χαιρόταν πάρα πολύ γιά τήν μελετωμένη ἔκδοση αὐτῶν τῶν ὁμιλιῶν.

Οἱ θεολογικές ἀνησυχίες τοῦ Ἀρχιμ. π. Ἐφραίμ δέν σταμά-τη-σαν ἐκεῖ. Ἔβλεπε ὅτι οἱ φοιτητές τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν ὅταν ἤθελαν νά προχωρήσουν σέ ἀκαδημαϊκή ἐξέλιξη λάμβαναν ὑποτροφίες γιά νά σπουδάσουν στό ἐξωτερικό, κυρίως σέ Ρωμαιοκαθολικές καί Προτεστάντικές Σχολές, καί μετά ἐτοίμαζαν τήν μεταπτυχιακή καί διδακτορική διατριβή τους, χωρίς νά γνωρίζουν τήν ἐμπειρική θεολογία τῶν συγχρόνων Πατέρων πού ἔζησαν, ἀσκήθηκαν καί τελείωσαν τήν ζωή τους στό Ἅγιον Ὅρος.

Ἔτσι, δημιούργησε ἕνα Πρόγραμμα Θεολογικῶν Σπουδῶν, τό ὁποῖο ἀπεκάλεσε «Πρόγραμμα ὑποτροφιῶν Εὐγένιος Βούλγα-ρης», τό ὁποῖο διοργάνωσε τό Ἰνστιτοῦτο Ἅγιος Μάξιμος ὁ Γραικός μέ τήν ὑποστήριξη τῆς Ἱερᾶς Μεγίστης Μονῆς Βατο-παι-δίου, πρὸς τιμή τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως (1716-1806), ὁ ὁποῖος χρημάτισε Σχολάρχης τῆς Ἀθωνιάδος Σχολῆς, τήν ὁποία εἶχε ιδρύσει ἡ Ἱερά Μονή Βατοπαιδίου.

Τό πρόγραμμα αὐτό ἀπευθύνεται σέ Ὁρθόδοξους θεο-λόγους ἕως 40 ἐτῶν πού εἶναι κάτοχοι διδακτορικοῦ τίτλου ἢ εἶναι ὑποψήφιοι διδάκτορες, οἱ ὁποῖοι παραμένουν στήν Ἱερά Μονή Βατοπαιδίου ἕνα χρόνο, συμμετέχουν στό λειτουργικό πρόγραμμα τῆς Μονῆς, συζητοῦν μέ τούς μοναχοῦς γιά νά γνωρίσουν τό «βίωμα» τοῦ Ἁγίου Ὁρους, διδάσκονται μαθήματα ἀπό Καθηγητές Πανεπιστημίου, Ἱεράρχες, Καθηγουμένους, Πνευ--ματικούς Πατέ-ρες, ἐκπονοῦν μηνιαῖες ἐργασίες ἀπό τήν πλούσια βιβλιοθήκη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καί μετά τήν λήξη τοῦ Προγράμματος ἐκπονοῦν μελέτη πού ἐπιλέγει ὁ καθένας καί βαθμολογεῖται ἀπό Καθηγητές.

Πυρήνας τοῦ Προγράμματος αὐτοῦ εἶναι ἡ μελέτη τῆς Πατερικῆς Γραμ-μα-τείας μέ χειραγωγούς συγχρόνους Πατέρες καί ἡσυ-χαστές, ὅπως ὁ ἅγιος Σιλουανός, ὁ ἅγιος Σωφρόνιος, ὁ ἅγιος Ἰωσήφ ὁ ἡσυχαστής, ὁ ἅγιος Παΐσιος, ὁ ἅγιος Ἀμφιλόχιος Μα-κρῆς, ὁ ἅγιος Ἰάκωβος Τσαλίκης, ὁ Γέροντας Φιλόθεος Ζερβά-κος, ὁ Γέροντας Κλεόπας Ἡλιέ, κ.ἄ.

Χορηγοῦνται ὑποτροφίες μέ ποσό 800 εὐρώ μηνιαίως στούς σπουδαστές τοῦ Προγράμματος μέ πλήρη φιλοξενία στήν Ἱερά Μονή Βατοπαιδίου, σέ μονόκλινα δωμάτια καί εἰδικούς χώρους γιά μελέτη. Μάλιστα, προβλέπεται ὅτι ἡ ὑποτροφία γιά τούς ἀριστούχους ὑποψηφίους μπορεῖ νά παραταθῇ γιά ἕνα ἐπί πλέον ἔτος, μέ περαιτέρω ἔρευνα σέ ἄλλες Ἱερές Μονές τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί σέ διεθνή ἐπιστημονικά κέντρα.

Μεταξύ τῶν Καθηγητῶν προσκλήθηκα νά διδάξω στούς ὑποψηφίους αὐτούς τό θέμα «Ταυτότητα ἐμπειριῶν καί θεολογίας τῶν Προφητῶν, Ἀποστόλων καί Πατέρων μέχρι σήμε-ρα».

Ὅλα αὐτά δείχνουν τίς θεολογικές ἀνησυχίες τοῦ Ἀρχιμ. Ἐφραίμ Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βατοπαιδίου, καί μάλιστα μιᾶς ἐμπειρικῆς θεολογίας, ὅπως ἐκφράσθηκε ἀπό συγχρόνους ἀγίους πού ἔζησαν καί στό Ἅγιον Ὅρος. Κατάλαβε ὅτι τό πρό-βλημα τῆς σύγχρονης θεολογίας εἶναι μεγάλο, καί ὅτι ὁ τρόπος πού διδάσκεται σήμερα ἡ θεολογία ἐπηρεάζει ὅλη τήν ἐκκλη-σιαστική, ἀλλά καί μοναχική ζωή καί ἤθελε νά ἐργασθῇ στόν τομέα αὐτόν.

Τόν ἐκτιμῶ γι' αὐτές τίς θεολογικές ἀνησυχίες του, πού σπάνια συναντῶ στήν ζωή μου, τόν εὐχαριστῶ θερμό-τατα γιά τήν πολλή του καί εἰλικρινή ἀγάπη στό πρόσωπό μου, καί προσεύχομαι ὁ Θεός νά τοῦ δώσῃ πλήρη ὑγεία καί ἔμπνευση γιά νά συνεχίσῃ αὐτό τό θεολογικό ἔργο γιά τήν δόξα τοῦ Θεοῦ καί τήν εὐκλεια τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ μοναχισμοῦ.